

ULOGA KARTOGRAFSKIH PRIKAZA ŽUMBERAČKOG PROSTORA U SPOZNAVANJU PROSTORNIH VRIJEDNOSTI I TURISTIČKIH ZNAČAJKI

Belan, Mateja

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:675953>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-23**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE**

MATEJA BELAN

**ULOGA KARTOGRAFSKIH PRIKAZA ŽUMBERAČKOG
PROSTORA U SPOZNAVANJU PROSTORNIH VRIJEDNOSTI
I TURISTIČKIH ZNAČAJKI**

ZAVRŠNI RAD

KARLOVAC, 2019.

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE**

MATEJA BELAN

**ULOGA KARTOGRAFSKIH PRIKAZA ŽUMBERAČKOG
PROSTORA U SPOZNAVANJU PROSTORNIH VRIJEDNOSTI
I TURISTIČKIH ZNAČAJKI**

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Božena Marković, v.pred.

KARLOVAC, 2019.

SAŽETAK

Žumberak zauzima najveći dio jugozapadnog dijela zagrebačke regije i to je ujedno najviše gorsko područje središnje Hrvatske. Ono što ga razlikuje od okolnih krajeva je gorski karakter, pretežno krška obilježja i svježija klima. Područje Žumberka je 1999. godine zaštićeno u kategoriji Parka prirode. Kulturna baština Parka prirode jedna je od značajnijih karika koja doprinosi mozaičnosti krajobraza. Park prirode je ogromno divlje ili djelomično obrađeno područje, ekološki vrijedno na međunarodnoj ili nacionalnoj razini s važnim prirodnim, obrazovnim, kulturnim, povijesnim, turističkim i rekreacijskim resursima. Na području Žumberka turizam je djelatnost razvojnog značenja za to područje. Nudi brojne turističke aktivnosti koje se sastoje od izletničkog, sportsko-rekreacijskog, seoskog, lovnog, ribolovnog, kulturnog, ekološkog i edukacijskog turizma. Područje zbog svojih planinskih karakteristika ima povoljne uvjete za boravak tijekom cijele godine.

Ključne riječi: Žumberak, Park prirode, prostorne i turističke vrijednosti, turizam, karte.

ABSTRACT

Žumberak is the biggest part of southwestern area in Zagreb region, and that is also highest mountainous area of central Croatia. What differs it from its surroundings is its mountainous nature, mostly karst features and fresh climate. Žumberak area was protected as a Nature park in 1999. Park's culture inheritance is one of the most important links that contributes to landscape diversity. Nature park is a large wild or partly cultivated area that is worth in its ecology on multinational or national level, with important natural, educational, cultural, historic, touristic and recreational resources. Tourism is activity of developing importance for Žumberak area. Numerous touristic activities are offered through picnic, sports-recreational, rural, hunting, fishing, cultural, ecological and educational tourism. Area has favorable conditions for staying all year round due to its mountain characteristics.

Keywords: Žumberak, nature park, area and touristic resources, tourism, maps.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. PROSTORNE ZNAČAJKE ŽUMBERAČKOG PODRUČJA	2
1.1. Prirodno- geografske karakteristike prostora	2
1.2. Društveno- povijesne značajke prostora	5
2. ULOGA KARTE U PREDOČAVANJU PROSTORA.....	7
2.1. Značenje, podjela i elementi geografske karte	7
2.1.1.Topografska karta	9
2.1.2.Tematska karta	12
2.2. Kartografski znakovi i prikazi u ulozi prepoznavanja prostornih značajki	14
3. GOSPODARSKA I TURISTIČKA VALORIZACIJA ŽUMBERAČKOG PROSTORA	22
3.1. Prostorne vrijednosti	22
3.2. Turizam u prostoru parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje	24
ZAKLJUČAK.....	27
LITERATURA.....	28

POPIS PRILOGA

Popis slika:

Slika 1. Prikaz geografskog položaja Žumberačkog područja	3
Slika 2. Tematska klimatološka karta Hrvatske	4
Slika 3. Stari grad Žumberak - stare fotografije	5
Slika 4. Topografska karta Jastrebarsko u mjerilu 1 : 50 000	10
Slika 5. Tematska pedološka karta Hrvatske u mjerilu 1 : 3 500 000	12
Slika 6. Tematska vegetacijska karta u mjerilu 1 : 3 500 000.....	13
Slika 7. Topografska karta Žumberka	15
Slika 8. Eko-selo Žumberak	16
Slika 9. Stari grad Okić	18
Slika 10. Skica "Staza kneževa"	19
Slika 11. Skica penjališta Okić	20
Slika 12. Skica Plešivičke vinske ceste	21
Slika 13. Žumberački mozaični krajolik	22
Slika 14. Područje ekološke mreže HR2000586 Žumberak Samoborsko gorje.....	23

Popis tablica:

Tablica 1. Statistika broja posjetitelja Eko centra Budinjak.....	25
Tablica 2. Broj posjetitelja Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje.....	26

1. UVOD

Žumberak je gorski lanac na hrvatsko-slovenskoj granici. Dobio je ime po starome gradu Žumberku koji je izgorio 1793. godine. Smješten je u zapadnom dijelu Središnje Hrvatske i dio je Zagrebačke županije. Sastoji se od Žumberačke gore (vrh Sveta Gera), Samoborskog gorja (vrh Japetić) i Plešivice. Nalazi se na mjestu dodira s tri klimatska utjecaja: alpskom, kontinentalnom i mediteranskom klimom. Priroda je rijetko gdje toliko raznolika u tako malom prostoru. Prostor je stavljen pod zaštitu i proglašen parkom prirode 28. svibnja 1999. godine. Sagledavajući taj prostor informacije se najbolje može iščitati iz geografskih karata. Idealno je mjesto za rekreaciju, planinarenje, lov, ribolov i druge aktivnosti. Nazivaju ga i "zelenim plućima" Hrvatske i Zagrebačke županije, prostire se na području od 342km² (ANONYMOUS, 2015). U ovom radu se kroz kartografske prikaze nastoje spoznati prostorne vrijednosti i turističke značajke Žumberačkog područja.

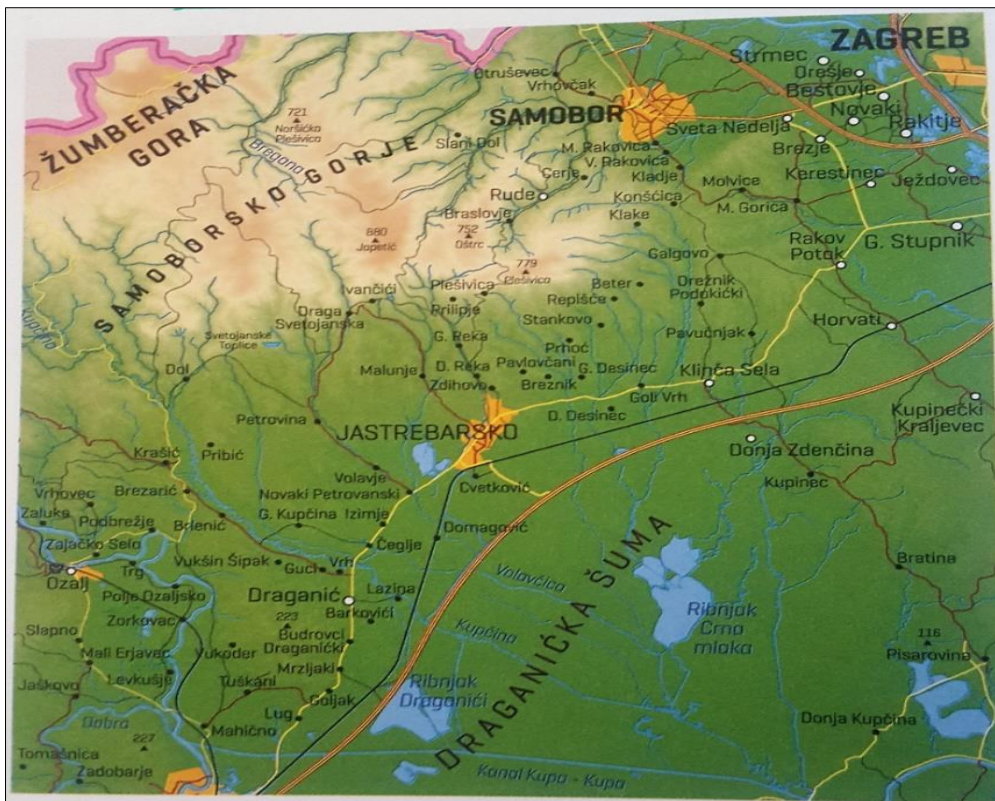

1. PROSTORNE ZNAČAJKE ŽUMBERAČKOG PODRUČJA

1.1. Prirodno- geografske karakteristike prostora

U jugozapadnom dijelu Zagrebačke regije smjestilo se Žumberačko – Samoborsko gorje. To je najviše gorsko područje Središnje Hrvatske koje se proteže smjerom jugozapad – sjeveroistok u dužini oko 40 km. Žumberačko - Samoborsko gorje je homogeni prostor s obzirom na kriterij povijesno – zemljopisnog razvoja te na kriterij geomorfoloških sastavnica. Pripada u sjeverno nepropusno Pokuplje. Reljefno se ističe između Pokuplja s Hrvatske i doline Krke sa slovenske strane (Slika 1.). Građeno je od stijena lapora i škriljevca s mlađim pokrovima. Tanki sloj tla kojim je prekriven pogoduje lakšoj obradi zemlje, a čak 60% površine Žumberka je pod šumama. Karakteristika prostora sjevernog nepropusnog Pokuplja je sličan tip oblikovanja kulturnih krajolika na tercijarno – kvartarnim pobrđima i ocjeditim terasnim ravninama na rubu niskih vlažnih udolina. Upravo zbog toga u gospodarstvu dominiraju poljoprivreda i šumarstvo (ŠIPUŠ, 2012). Sastoji se od Žumberačke gore (Sveta Gera, 1178 m) i nižeg Samoborskoga gorja (Japetić, 879 m) s Plešivicom (778 m), koje se nastavlja na Žumberačku goru prema jugoistoku (NJEGAČ I SUR. 2012).

Gorski karakter, pretežno krška obilježja i svježija klima čine razliku od okolnih krajeva. Gorje je smješteno u umjerenom klimatskom pojasu s prevladavajućim kontinentalnim klimatskim obilježjima (Slika 2.). Reljefne osobitosti utječu na promjene temperature zraka. U najvišim predjelima srednja godišnja temperatura varira od 7-8°C, dok je u najnižim dijelovima oko 10°C (MAGAŠ, 2013). Žumberački kraj izrazito je bogat vodama. Na gorskim visoravnima izvire mnogobrojni potočići koji se slijevaju u niže krajeve, a zbog krškog tla ima i mnogo ponornica. Područje je iznimno bogato vodama, rječicama, potocima, slapovima i ponornicama. Vode teku na jugoistok prema Kupi, sjeveroistok prema Savi i na sjever prema slovenskoj Krki. Najbogatiji vodom je slijev rječice Kupčine uz koju je nastala najprostranija dolina tog područja (ČERNICKI, 2019).

Slika 1. Prikaz geografskog položaja Žumberačkog područja

(Foto: Magaš,2013)

Jedno od najvećih bogatstava područja je flora koja sadrži preko 1000 biljnih vrsta dok je u cijeloj Hrvatskoj do sada zabilježeno nešto preko 5000. Obiluje i rijetkim zaštićenim biljnim vrstama kao što su blagajev likovac (*Daphne blagayana* Freyer), mekolisna veprina (*Ruscus hypoglossum* L.), kaćun (*Traunsteinera globosa* L. Rchb.), božikovina (*Ilex aquifolium* L.), crnkasta sasa (*Pulsatilla pratensis* L. Mill.), planinski božur (*Paeonia mascula* L. Mill.), hrvatska perunika (*Iris croatica* Prodan), hrvatski karanfil (*Dianthus giganteus* ssp. *Croaticus* Borbas) i drugi (IBRIŠEVIĆ, 2017). Prevladavaju bukove šume (*Fagus sylvatica* L.), a može se naći hrast kitnjak (*Quercus petraea* Liebl.) i obični grab (*Carpinus betulus* L.), hrast medunac (*Quercus pubescens* Willd.) i crni grab (*Ostrya carpinifolia* Scop.) koji se izmjenjuju s livadama i pašnjacima. Životinjske vrste su također brojne, moguće je pronaći mnogo vrsta sisavaca, ptica, vodozemaca, gmazova, zmija, beskralježaka, kukaca i ostalih. Među sisavcima se ističu smeđi

medvjed (*Ursus arctos* L.) i vuk (*Canis lupus* L.), a od ptica jastreb kokošar (*Accipiter gentilis* L.), vodenkos (*Cinclus cinclus* L.), lastavice (*Hirundo rustica* L.) i šest vrsta sova: kukuvija (*Tyto alba* Scopoli), sivi ćuk (*Athene noctua* Scopoli), ćuk (*Otus cops* L.), mala ušara (*Asio otus* L.), šumska sova (*Strix aluco* L.), jastrebača (*Strix uralensis* Pallas) (TUTIŠ I SUR. 2003). Od vodozemaca, osim većine vrsta koje su karakteristične i za ostali dio kontinentalne Hrvatske, zabilježeni su pjegavi daždevnjak (*Salamandra salamandra* L.) i rijedak crni daždevnjak (*Salamandra atra* Laurenti) te od zmija poskok (*Vipera ammodytes* L.), bjelouška (*Natrix natrix* L.), bjelica (*Elaphe longissima* Laurenti), smukulja (*Coronella austriaca* Laurenti) i ribarica (*Natrix tessellata* Laurenti). Na području Parka obitavaju i ugroženi beskraljčnjaci kao što su leptir gorski plavac (*Phengaris rebeli* Hirsche), a njegov opstanak ovisi o drugim vrstama, poput biljke križne sirištare (*Gentiana cruciata* L.) koja mu predstavlja izvor hrane, te šumski mrav iz roda *Myrmica* čije jedinice nisu u mogućnosti raspoznati njegove ličinke kao strane pa ih nastavljaju hraniti. Od tridesetak vrsta šišimša u Hrvatskoj, u parku su zabilježeni veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum* Schreber) i mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros* Bechstein) (ANONYMOUS, 2012).

Slika 2. Tematska klimatološka karta Hrvatske

(Izvor: www.cromaps.com/cromaps-en/general-croatia/climate)

1.2. Društveno- povijesne značajke prostora

Najstariji tragovi ljudske prisutnosti na području današnjeg Žumberka sežu oko 3500 godina unatrag, a ostaci logora lovaca na mamute čak u kameno doba – paleolitik (VRANEŠIĆ I SUR. 1996). Pronađene su brojne kamene sjekire na različitim lokacijama. One su dokaz naseljenosti područja tijekom neolitika i eneolitika. Jedino sustavno istraživano pretpovijesno nalazište je Budinjak u središnjem Žumberku, koji je u vrijeme starijeg željeznog doba bio veliko regionalno središte (Slika 3.). Zanimljiv je nalaz keltskih srebrnih novčića Samoboraca iz razdoblja mlađeg željeznog doba, nađenih u blizini Okića. Pretpostavlja se da je u blizini Samobora bila i kovnica tog novca. Krajem 1. st. prije Krista područje su preuzeli Rimljani. Najznačajniji rimskodobni lokalitet je nekropola u selu Gornja Vas na Žumberku sa šezdesetak grobova iz ranocarorskog perioda (ŠIPUŠ, 2012).

Slika 3. Stari grad Žumberak - stare fotografije

(Izvor: www.zumberacki-vikarijat.com/stari-grad-zumberak-stare-fotografije)

Na kasniji razvoj žumberačkog prostora utjecalo je nekoliko važnih događaja iz povijesti. U 15. stoljeću, na Žumberak su često provaljivali turci, a tamošnjih stanovnika je bilo sve manje. Iz obrambenih razloga, Habsburgovci su naseljavali uskoke čiji je jedini zadatak bio ratovanje. Iz tog razloga, Žumberak se kasnije nazivao Uskočkom gorom i ušao je u sastav Vojne krajine. Nakon što je nestala opasnost od Turaka, ratna privreda nije nadomještena pomoću druge mogućnosti zarade i tada je počela dugotrajna faza demografskog i gospodarskog slabljenja Žumberka. Većina doseljenog stanovništva bila je pravoslavne vjere. Priznali su jedinstvo s katoličkom crkvom i

pristupili grkokatoličkoj crkvi. Do danas prevladava grkokatoličko stanovništvo (VRANEŠIĆ I SUR. 1996).

Južnije strane Žumberačko – Samoborskog gorja postale su demografsko - gospodarska okosnica prostora. Područje je naseljeno od srednjeg vijeka do danas, a naselja su smještena razmjerno visoko i do 600 m n.v. Na pruženoj geografskoj karti koja se nalazi na slici 1. jasno se uočava kako je najveće naselje širega žumberačkog prostora grad Samobor koji je smješten je na jugoistočnim obroncima Samoborskoga gorja, na izlazu rječice Gradne u savsku ravnicu. Još od sredine 12. stoljeća Samobor je važno prometno i obrambeno granično područje zbog hrvatsko – slovenske granice. Dobio je status slobodnoga kraljevskog grada istodobno kada i Zagreb pa se razvijao kao trgovačko i obrtničko središte, ali i središte važnoga rudarskog područja (bakarna ruda), s tradicijom kopanja rude još od antike (u obližnjim Rudama). Danas se Samobor ističe svojim izletničko – turističkim značenjem, čemu pridonose njegova stara urbana jezgra, bogato kulturno značenje te privlačna okolica. Slika broj 1. prikazuje i grad Jastrebarsko kao istaknuto središte žumberačke regije. Nalazi se trideset kilometara jugozapadno od Zagreba uz staru cestu i željezničku prugu prema Karlovcu. Jastrebarsko je vrlo rano dobilo povelju kraljevskog grada razvijajući se kao trgovačko i obrtničko središte plešivičkoga prigorja, a danas je manje industrijsko središte s razvijenim vinogradarstvom i ribnjačarstvom. Vinogradarstvo je razvijeno u plešivičkom prigorju, a ribnjačarstvo u nižim predjelima. Šira okolica Jastrebarskog važno je turističko-rekreacijsko i lovno područje (NJEGAČ, 2012). Osim spomenutih naselja žumberačkog područja tu se ističu i neka druga povijesna naselja (gradišća). Srednjovjekovna gradišća potvrđuju nastavak naseljenosti i neka su postala značenjem važni vlastelinski gradovi kao što su Okić grad i Svetojanska Gorica koja se nalazi desetak kilometara od Jastrebarskog i najstarije je srednjovjekovno naselje. Ona su koristila srednjovjekovnu prometnu okosnicu na pravcu Ugarska – Sjeverozapadna Hrvatska – Jadranska Hrvatska u doba Hrvatsko – Ugarskog Kraljevstva. To je bila najkraća veza prema Senju bez korištenja slovenskog teritorija i doprinjela je razvitku seoske polikulture, a naročito uzgoju vinove loze. Bez obzira na sve prirodne i društvene pogodnosti koje nudi Žumberak on postaje jedno od najizrazitijih depopulacijskih područja (MAGAŠ, 2013).

2.ULOGA KARTE U PREDOČAVANJU PROSTORA

2.1. Značenje, podjela i elementi geografske karte

Da bi se što bolje shvatilo i razumjelo predočavanje prostora na kartama objašnjene su definicije značenja i podjela karata. Pa je tako geografska karta ili zemljovid umanjena i pojednostavljena predodžba Zemljine površine i njenih dijelova prikazana na ravnoj plohi tj. listu papira. Ona je najvažniji način predočavanja prostora i osnovno sredstvo geografskog izražavanja i sporazumijevanja te predstavlja uopćeni znakovni prikaz pomoću kojeg se može stvoriti predodžba o stvarnosti. Karta omogućuje pregledne i detaljne slike Zemljine površine i veoma je praktična za upotrebu jer se može lako prenositi i pregibati. Grupiramo ih prema pouzdanosti predodžbe, sadržaju, i načinu upotrebe. Također, geografske karte pomoću GIS-a ¹ i geografske karte ugrađene na GPS-u, na kojima su određene rute, daju detaljniju sliku terena (MARKOVIĆ, 2008).

Prema pouzdanosti karte se dijele na izvorne ili konkretne i pregledne ili apstraktne. Izvorne ili konkretne karte su nastale snimanjem terena i prikazuju stvaran izgled i sadržaj prostora. U njih svrstavamo planove i topografske karte. Pregledne ili apstraktne karte prikazuju uopćeni sadržaj, samo osnovne podatke i siromašne su geografskim sadržajem. Prema sadržaju dijelimo ih na koreografske ili opće i tematske. Koreografske ili geografske u užem smislu prikazuju prostore prema njihovim značajnim crtama, odnos kopna i mora, reljef, biljni pokrov, prometnice, naselja i sl. Mogućnost i vjernost prikaza proporcionalni su mjerilu. Nazivaju se „fizičke“ jer nisu primjerene i potiču na pogrešne zaključke. Prema načinu upotrebe karte dijelimo na priručne i zidne. Priručne koristimo iz neposredne blizine, čitamo ih kao knjigu. Sadržaj se predočuje tako da se može lako čitati. Zbog toga se na priručnim kartama duže zadržavamo jer je njihov sadržaj bogat i ne može se letimično pregledati. Zidne karte, kako i samo ime kaže, vješaju se na zid i čitaju iz daljine. Izrađene se na način da je sadržaj prilagođen tako da se može čitati i iz daljine do nekoliko metara. Potrebna zornost i ograničen sadržaj glavne su posebnosti zidne karte (ROGLIĆ, 2005).

---

¹ Geografski informacijski sustav je sustav za upravljanje prostornim podacima i osobinama pridruženih njima.

Sadržaj svake karte čine elementi geografske karte. Postoje matematički elementi topografske karte, geografski elementi topografske karte i kartografski znakovi. Tako u matematičke elemente na karti spada okvir karte, mjerilo, stupanjska mreža, izohipse, kote i ekvidistanca. Okvir karte sastoji se od unutarnjeg i vanjskog okvira. Unutarnji sadrži podatke o geografskim kordinatama, grafičke i brojčane oznake mreže koordinatnog sustava. Vanjski okvir sadrži elemente za mjerenja na karti, grafičko i neposredno mjerilo, podatak o ekvidistanci, nagibno mjerilo, koordinatomjer, podatak o početnom meridijanu, oznaku lista karte, napomene izdavača, godinu izdanja itd. Mjerilo je bitni element karte koji pokazuje odnos dužina na karti i dužina u prirodi. Mjerila na karti su ispisana kao brojčano te dužinsko (grafičko). Stupanjska mreža sastoji se od vodoravnih linija (paralela) i okomitih linija (meridijana) te predstavlja okvir karte gdje je označena stupanjska udaljenost od početnog ili nultog meridijana odnosno stupanjska udaljenost od nulte paralele. Izohipse su linije koje prikazuju oblike reljefa odnosno na topografskim kartama povezuju mjesta iste nadmorske visine. Kote su brojevi koji označavaju visine pojedinih točaka na površini Zemlje. Ekvidistanca je visinska razlika među izohipsama koja se izražava najčešće cijelim brojem u metrima i nalazi se na karti ispod grafičkog mjerila (MARKOVIĆ, 2008).

Geografski elementi na karti su temeljni dio svake karte. Dije se na prirodnu osnovu te na promjene i objekte koji su nastali pod utjecajem društvenih čimbenika. Prirodnu osnovu čine reljef, obalna crta i mreža tekućica, te služe kao orijentacijska osnova za unos ostalih sadržaja na karti. Reljef se na topografskim kartama prikazuje pomoću izohipsa, signatura, crtežom i kotama. Najčešće se koriste izohipse zato što one na najvjerodostojniji i najjednostavniji način mogu prikazati visinu i nagib dok izobate na isti način prikazuju dubinu. Izohipsama se često dodaje bojanje i sjenčanje. Izmjerene nadmorske visine označavaju se znakom trokuta s točkom u sredini koji se naziva kota. Kotom se dopunjava predodžba reljefa na karti. Visinski slojevi predočavaju se i korištenjem ljestvice boja. Za reljef kopnenih površina upotrebljavaju se tonovi zelene, žute, smeđe i ljubičaste boje. Što su boje tamnije to je područje na višoj nadmorskoj visini. Za reljef morskog dna upotrebljavaju se različiti tonovi plave boje. Vodotoci su na topografskim kartama obično prikazani sa dvije crte, a površina između crta je prikazana plavom bojom. Ponornice su prikazane samo na dijelovima površinskog

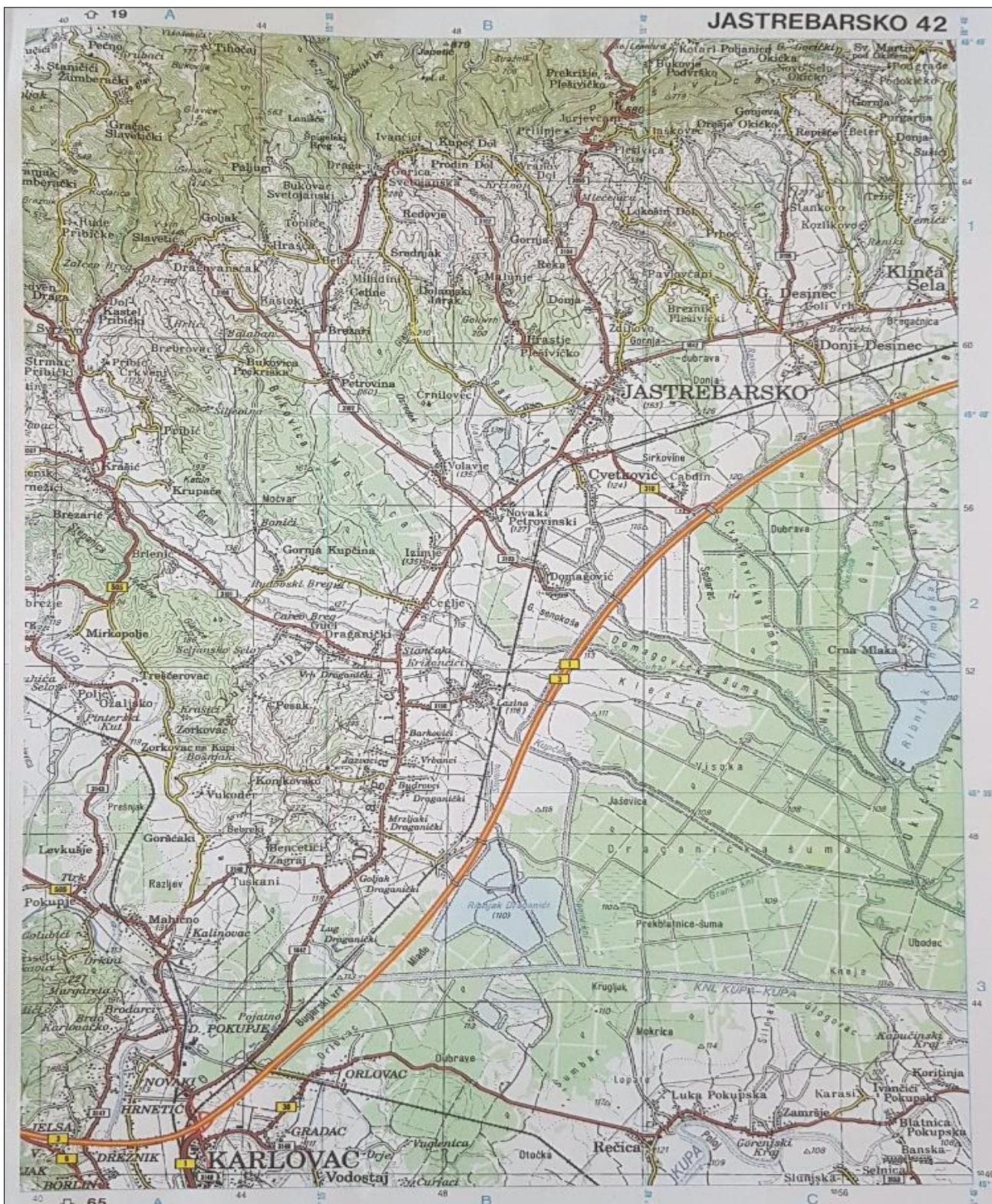
toka. Društveni sadržaji na karti sastoje se od naselja i objekata, prometnica i granica. Na topografskim kartama naselja su prikazana odgovarajućim znakom ili u mjerilu. Zgrade su prikazane obrisima tlocrta dok se pojedini objekti (crkva, tvornica) prikazuju odgovarajućim znakom, u mjerilu ili su prikazani bojom. Ulice i ceste prikazuju se crvenim linijama. Kod prikaza granica na karti koriste se različite linije - linijske signature. Signature se sastavljaju kombinacijom crtica i točkaka, crtica s poprečnim crticama i na kraju i točkama između (MARKOVIĆ, 2008).

2.1.1. Topografska karta

Temeljna podjela geografskih karata je na topografske i tematske.

Topografske ili mjestopisne karte određene su sadržajem. Izrađuju se snimanjem i svrstavaju se u grupu izvornih ili konkretnih karata. Granično mjerilo s planovima u kojem se izrađuju topografske karte je 1 : 10 000, a mjerila u kojima se najčešće izrađuju su 1 : 25 000 i 1 : 50 000. To su karte kojima se barata na terenu. Uz uvjet poznavanja topografskih znakova, na kartama krupnijeg mjerila dobije se detaljan uvid u prostor. Može se izraditi u mjerilu 1 : 100 000 i 1 : 250 000 u krajevima manje izmjenjenosti ljudskim radom. Prednost sitnijih mjerila je predočavanje većeg prostora, dok je s druge strane nedostatak to što nisu detaljno prikazani elementi koji su na kartama krupnijih mjerila vidljiviji. S obzirom na izmjenjenost krajeva izvorne karte treba često nadopunjavati i ispravljati (MARKOVIĆ, 2008).

Slika 4. Topografska karta Jastrebarsko u mjerilu 1 : 50 000

(Foto: Veliki atlas Hrvatske (2000), Zagreb)

Navedeni primjer topografske karte Jastrebarskog u mjerilu 1 : 50 000 (Slika 4.) na kojem se može uočiti da je to karta krupnog mjerila koja posjeduje sve elemente koji opisuju prostor. Da se radi o karti mjerila 1 : 50 000 vidljivo je na vanjskom okviru karte jer je karta omeđena po 15 stupnjeva geografske širine koju čitamo odozdo prema gore i 15 stupnjeva geografske dužine koju čitamo s lijeva na desno. Analizom izohipsa na priloženoj karti uočava se da je njihov međusobni razmak od 20 m to nam ukazuje i (također i na kartama mjerila 1 : 100 000) ekvidistancu koja je na tim kartama isto 20 m. Izohipsama se na topografskim kartama iščitavaju nadmorske visine.² Vidljivo je da se od prometnica koje se pružaju sredinom karte prema gornjem lijevom kutu ili u smjeru sjeverozapada nadmorske visine povećavaju, odnosno izohipse pokazuju da su najviše nadmorske visine na sjeverozapadnom dijelu karte. Uočavaju se pune izohipse odnosno pune deblje linije i pune tanje linije. One deblje linije određuju glavne nadmorske visine, a prema nižim zonama tj prometnicama se uočuju isprekidane linije.³ Gustoća izohipsi ukazuje na nagibe terena i one nam govore da u području di su najviše nadmorske visine su i izohipse gušće. Prema prometnicama i naseljima vidljivo je da su razmaknutije što nam govori o ocjeditim zonama i blažim padinama terena. Kote su matematički elementi di se najveći broj ističe u višim zonama sa njima se poklapaju neka naselja, objekti ili najviši iskazani vrhovi kao što su Plešivica, Japetić, Okić. Neki objekti koji su važni u turističke svrhe kao što su planinarski domovi, crkve, osmatračnice su teže vidljivi jer se radi o karti sitnog mjerila u odnosu na kartu 1 : 25 000 na kojoj bi bili vidljivi i izraženiji objekti.

Od geografskih elemenata na priloženoj karti najistaknutiji je reljef koji je prikazan izohipsama. Osim toga plavom bojom iskazani su vodotoci i stajačice koje su vidljive u nižim predjelima. Između tih vodenih površina koje se naročito uočavaju u središnjem dijelu karte jasno se izražava zelena boja koja prikazuje vegetaciju i šumski pokrov. Područja bijele boje predstavljaju agrarne zone kao što su oranice i vinogradi. Uočujemo na karti prirodne i društvene geografske elemente kao što su prometnice točnije autocestu koja je najjače izražena i obojana crveno – žutom bojom i državne

---

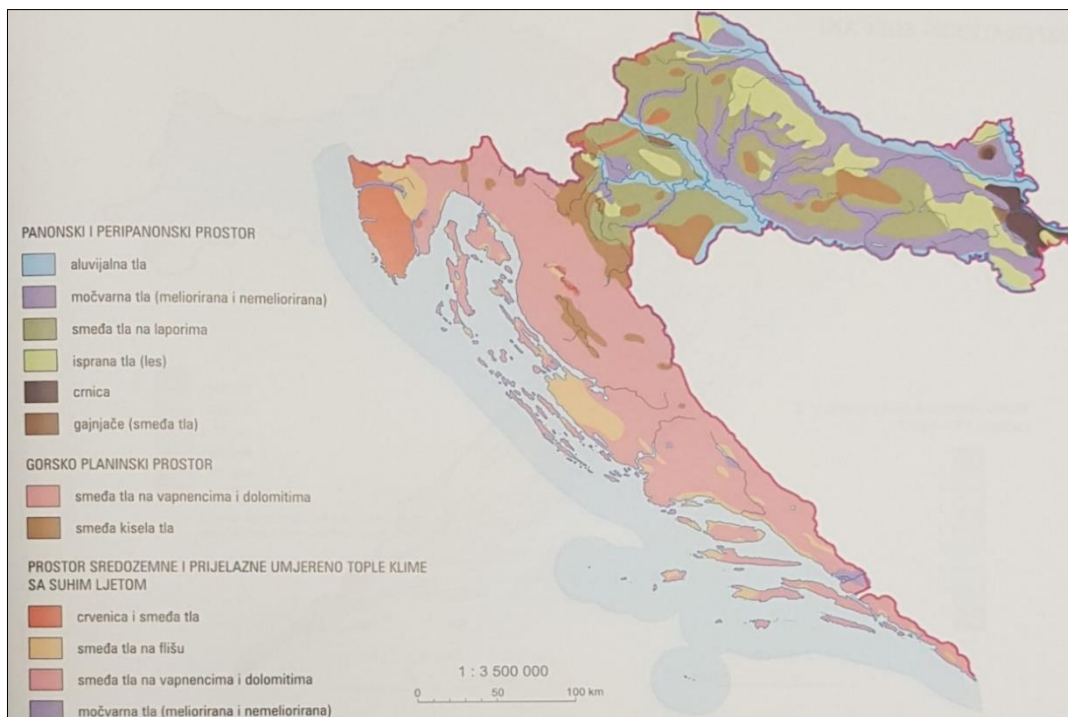
² Izohipse mogu biti glavne, pomoćne i interpolirane. Interpolirane se javljaju samo u kartama mjerila 1 : 25 000 i 1 : 50 000

³ Isprekidane linije se mogu pronaći na kartama 1 : 25 000 i 1 : 50 000

ceste označene crvenom bojom koje povezuju Samobor, Jastrebarsko i Karlovac. Ističu se naselja koja su s obzirom na tip reljefa s jedne strane nizna kao što je Draganić ili grupirana kao što je Jastrebarsko pa do onih naselja koja su raštrkana zbog konfiguracije terena.

2.1.2. Tematska karta

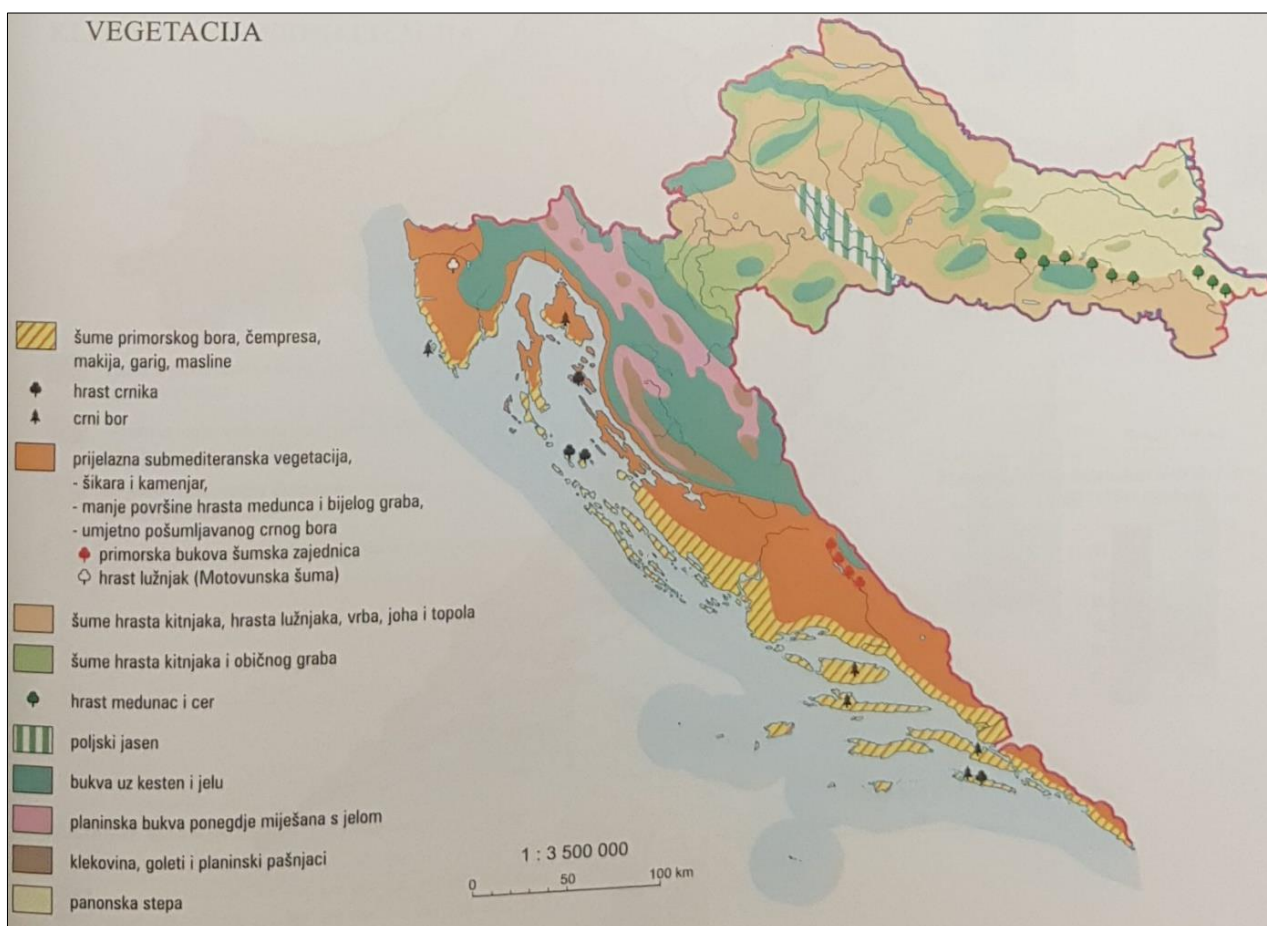
Tematska karta je kartografski prikaz različitih tema iz društvenog i prirodnog područja koje su vezane za prostor. Na njima su kartografikom posebno istaknuti i prikazani jedan ili više topografskih objekata. To su npr. naselja, prometnice, reljef, vode, vegetacija ili neki drugi objekti. Uz jednu topografsku kartu nekog područja može biti izrađen veliki broj različitih tematskih karata istog područja. Stoga postoje mnoge vrste tematskih karata, kao što su geološke, klimatske, vegetacijske, cestovne, povijesne, hidrološke, pedološke, političke, demografske, gospodarske, lovne, turističke i dr. (ROGLIĆ, 2005).

Slika 5. Tematska pedološka karta Hrvatske u mjerilu 1 : 3 500 000

(Foto: Geografski atlas Hrvatske za škole i dom,2005.)

Na prikazanoj tematskoj pedološkoj karti Hrvatske vidljivo je da se u području Žumberačko – Samoborskog gorja određenim rasponom boja ističu smeđa tla na laporima. Smatraju se iznimno bogatim tlima što i dokazuju agrarne zone oranica, nasada vinovih loza i voćnjaka. Na pograničnoj zoni Slovenije i južnom dijelu karlovačke županije prisutna su smeđa kisela tla na krškom području koja se dalje unutar karlovačke županije nastavljaju prema gorskim predjelima Hrvatske. Na takvim tlima takav je i šumski pokrov. Druga tematska karta (Slika 6.) s obzirom na pedološke i klimatske karakteristike vidljivo ističe da su žumberačko područje pa i ostala gorja nizinske Hrvatske šumovita. Najviše su prisutne šume bukve i kestena, a u višim nadmorskim visinama pojavljuje se crnogorica sa dominacijom jele i smreke.

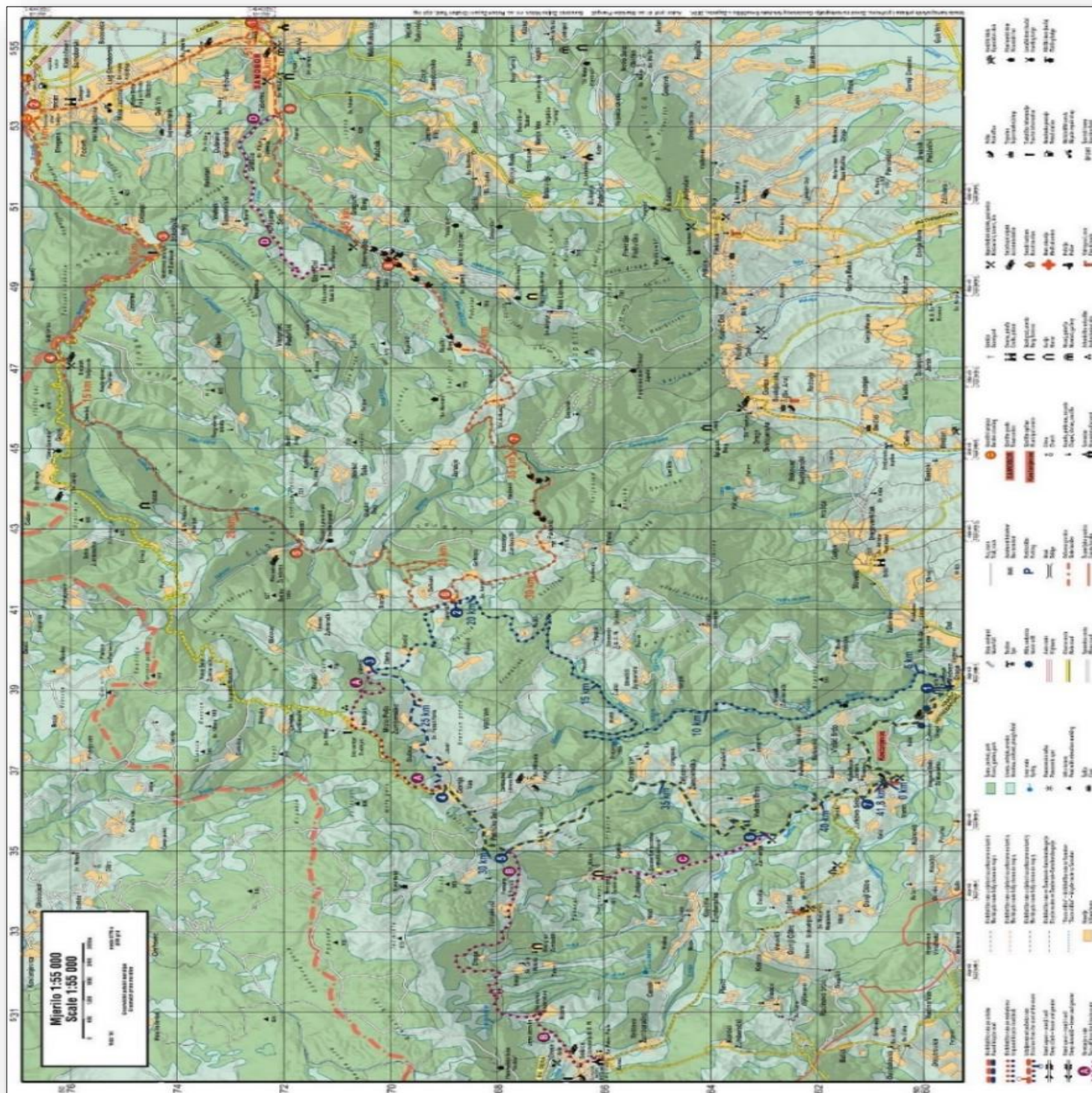
Slika 6. Tematska vegetacijska karta u mjerilu 1 : 3 500 000

(Foto: Geografski atlas Hrvatske za škole i dom, 2005.)

2.2. Kartografski znakovi i prikazi u ulozi prepoznavanja prostornih značajki

Da bi lakše razumjeli sadržaj karte potrebni su nam kartografski znakovi. Oni nam pružaju informacije o položajima, svojstvima i brojčanim vrijednostima objekata. Za svaki pojedini objekt na karti postoji poseban kartografski znak. Svaki taj znak objašnjen je u zbirci koja se naziva kartografski ključ, a objašnjenje na kartografskom prikazu naziva se legenda ili tumač znakova. Prirodnu osnovu i društveni inventar na topografskim kartama prikazujemo dogovorenim topografskim znakovima. Možemo ih svrstati u znakove za objekte na zemljištu, za vode, komunalije, naselja i dr. Sastavljeni su od točaka, crta, geometrijskih likova, obojenih površina, brojčanih i slovničkih oznaka i kao kombinacije navedenog. Ovisno o vrsti objekta koji prikazuju dijele se u površinske, linijske i točkaste znakove (MARKOVIĆ, 2008).

Uz pomoć topografske karte Žumberka (Slika 7.) u mjerilu 1: 55 000 i ucrtanih topografskih znakova prepoznaje se mnogo prostornih značajki tog područja. Ova karta predstavlja upotrebu specifičnih kartografskih znakova i kombinaciju topografske i tematske karte. Da ova karta pripada topografskim kartama dokazuju izohipse, a dokaz da je i tematska su podaci o biciklističkim stazama, pojedinim punktovima koji su u tumaču znakova istaknuti. Reljef na priloženoj karti iskazan je kombiniranom metodom uz primjenu izohipsa, boja i sjene. Kombiniranom metodom izohipsa i nijansiranjem tamnijih bojama iščitavaju se nadmorske visine, a sjenčanjem se dobiva na plastificitetu. Na ovoj karti se vidi kako je zelena boja kao i na tematskim kartama primijenjena kako bi se iskazalo da je to šumovito područje. Svijetlo zelene nijanse prikazuju ocjedite zone područja i obradive površine pod nasadima voćaka, vinove loze itd, a isto tako primjećuju se riječni tokovi koji su prikazani plavom bojom. Područje sadrži mnogo izvora i slapova, a poznatiji su Sopotski slap i rječica Kupčina koja je slijev rijeke Kupe. Sopotski slap se nalazi par kilometara od sela Sošica, a posebno je lijep u zimskom periodu. Visok je 40m, a na dnu je stari mlin koji nažalost više nije u funkciji. Specifičnim topografskim znakovima, koji su u tumaču objašnjeni, jasno se uočava narančastom bojom sama pozicija i veličina naselja.

Slika 7. Topografska karta Žumberka

(Izvor: www.tzzz.hr/biciklisticke-karte/karta-6/)

Uočuju se znakovi za crkve i kapelice koje imaju značajnu vrijednost na tom području. Postoji velik broj, a neke od značajnijih su: crkva Grabar, crkva sv. Petra i Pavla u Sošicama kojoj pripada i šest kapela, crkva Kašt, crkva Ukrsnuća Gospodnjeg sa desetak kapelica, crkva sv. Marije Magdalene u Oštrcu, crkva Pečno, crkva sv. Nikole sa dvije kapele, kapela sv. Ilije na vrhu Svete Gere itd. Svake godine se održavaju tradiciionalna proštenja na blagdane seoskih ili župnih svetaca zaštitnika gdje se okuplja mnoštvo hodočasnika iz Hrvatske i drugih zemalja (ANONYMOUS, 2012). Prikazani su planinarski domovi kojih na tom području ima desetak. A to su planinarski dom "Dr. Maks Plotnikov" pod Okićem, planinarski dom "Ivica Sudnik" na Velikom Dolu, planinarski dom "Željezničar" na Oštrcu, planinarski dom "Žitnica" na Japetiću, planinarski dom "Boris Farkaš" u Sekulićima, planinarski dom "Cerinski Vir" u Cerini, planinarski dom "Šoićeva kuća" u Malom Lipovcu, planinarska kuća "Vodice" na Pliješju, planinarska kuća "Scout" u Koretićima te gostinjac "Sv. Bernard" u Velikom Lovniku. Većina ih je otvorena vikendom, odnosno prema najavi posjetitelja. Nude konzumaciju jela i/ili pića i prenoćište, a u Eko-selu Žumberak u ponudi je i jahanje konja. (Slika 8.) Postoje dva eko-centra na području u kojima posjetitelji mogu dobiti željene informacije te dvije postaje čuvara prirode (Eko centar – Slani dol i Budinjak).

Slika 8. Eko-selo Žumberak

(Izvor: www.mw2.google.com/mw-panoramio/photos/medium/70978190.jpg)

Karta nam prikazuje i druge prostorne vrijednosti kao što su vrhovi žumberačkog područja koji privlače veliki broj posjetitelja. Uspon na vrh Svete Gere (Trdinov vrh⁴) jedan je od najviše posjećenih. Doseže nadmorsku visinu od 1178 m, a do vrha vodi 11 km duga makadamska cesta. Do vrha se, također, može planinarskim stazama od hrvatske i slovenske strane (KALNIČKI, 2018). U ostale planinske vrhove Žumberačkog područja svrstavamo Sljeme (978 m), Pliješ (977 m), Ječmište (976 m), Zečak (795 m) i smješteni su u sloju između rijeka Save i Kupe (ZEBEC I SUR. 2005). Urcane su najpoznatije biciklističke staze na tom dijelu, a to su "Vilinska staza", "Staza slapova", "Staza šišmiša" i "Staza Sv. Gere" ukupne dužine preko 200km koje su različito zahtjevne. Uočuju se i prikazi spilja kojih na cijelom području ima velik broj. Najpoznatija spilja Rogovac koja je vrijedan i osjetljiv speleološki lokalitet te ostale spilje koje su malo manje poznatije za turiste su Vilinske jame, Židovske kuće, Mramor, Pogana jama i Spilja pod Vrajinim stijenama (BUZJAK, 2008).

Najuvjerljivija predodžba prostora je fotografija naročito za manja područja i lokalitete jer fotografija predočava i daje sve detaljnosti mjesta kako se vidi s mjesta snimanja (MARKOVIĆ, 2008). Pa tako značajne vrijednosti ovog područja koje turisti posjećuju su dvorci, stari gradovi i utvrde koji mogu se jasno iskazati fotografijama. Poznatiji, već spomenuti, stari grad Žumberak i stari grad Okić (Slika 9.) koji se nalazi na samoborskom gorju. Okić je jedinstvena ruševina staroga srednjovjekovnoga grada, visine 498 m, koji s obzirom na njegove strukture pripada romaničkom razdoblju (ŠIPUŠ, 2012).

---

⁴ Slovenski naziv za vrh Svete Gere

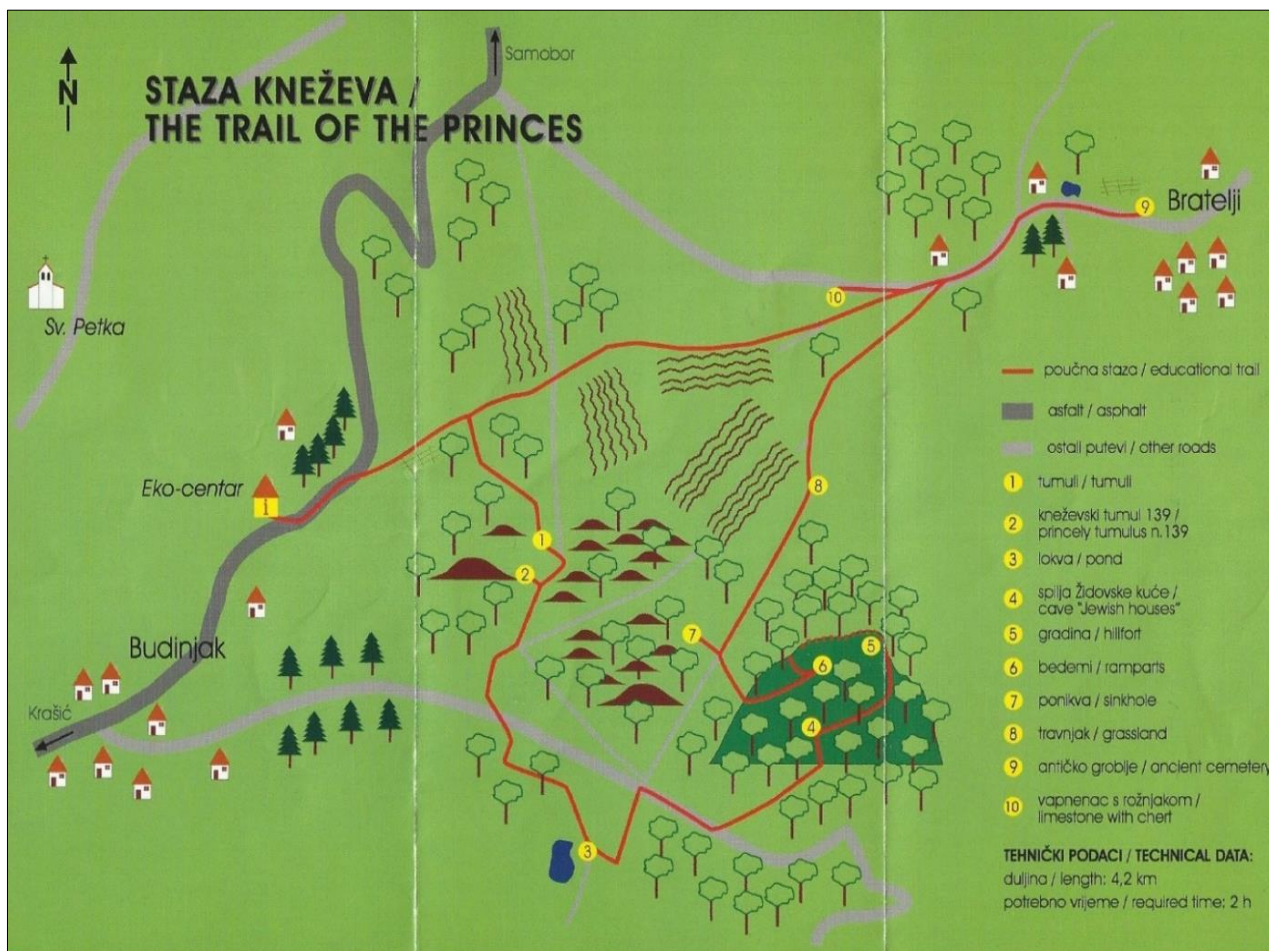
Slika 9. Stari grad Okić

(Izvor: www.hkm.hr/zeleni-biseri/stari-okic-grad-nekada-stit-od-tatarskih-i-turskih-napada-danas-impresivan-vidikovac/)

Žumberak ima i mnoga druga zanimljiva izletišta, kao što je i Šumski dvor u Ivančićima, Medvenov mlin u Čunkovoj Dragi, izletničko turističko seosko domaćinstvo "Podžumberak" u Jurkovom selu i izletište Gogo u Slanom dolu.

Također za produbljivanje i spoznaju važnih lokaliteta unutar nekog područja i radi boljeg snalaženja u prostoru izrađuju se određene skice ili kroki. Područje se predočava prema glavnim crtama i kako se vidi s točke motrišta, a osnovno pomagalo koje se koristi prilikom skiciranja je složeniji kompas pomoću kojeg se određuje smjer (MARKOVIĆ, 2008). Kroz navedenu skicu, za ljubitelje pješaćenja, možemo uočiti poučnu stazu " Staza kneževa" u Budinjaku koja je vezana uz značajna arheološka nalazišta i prirodne fenomene Parka prirode i duga je 4,2 km. Ostale su staza "Put Kraljice bukve" od Sošica do Slanog Dola dužine oko 35km, poučna staza "Izvori života" koja se nalazi u selu Dane, duga je 800m, značajna po važnosti vodenih staništa

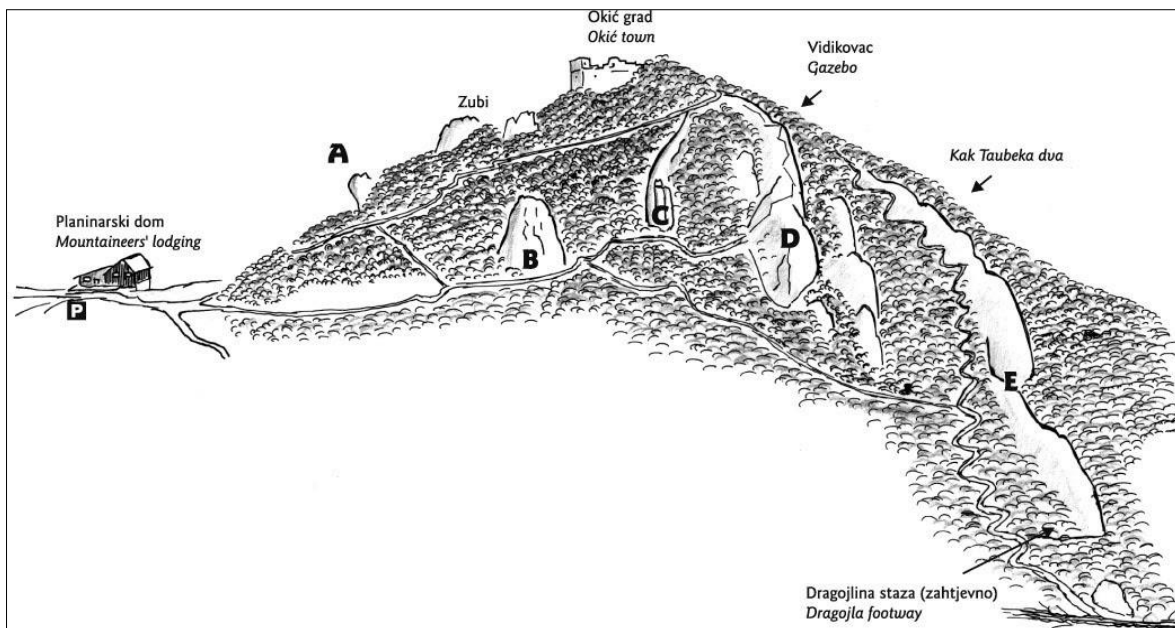
u kršu te poučna staza “Gdje voće zri” koja se nalazi u Loviću Prekriškom, duga skoro 2 km, značajna po travnjačkim voćnjacima. U izradi je i četvrta poučna staza podno Starog grada Okića.

Slika 10. Skica “Staza kneževa”

(Izvor: www.uskok-sosice.hr/staza-knezeva-budinjak/)

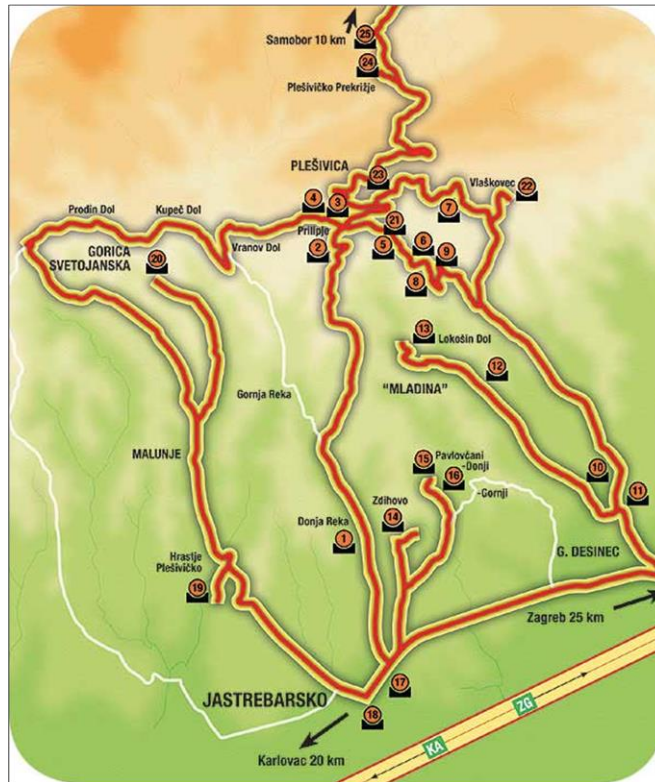
Značajnu zanimljivost za turiste prikazuje skica penjališta Okića na kojoj se jasno uočuju svi vrhovi. Uređeno penjalište možemo naći i na Terihaju. Za ljubitelje paraglidinga uređena su dva uljetališta, na Plešivici i na Japetiću.

Slika 11. Skica penjališta Okić

Izvor: <http://croatiaclimbs.blogspot.com/2014/03/okic.html>

Skica Plešivičke vinske ceste prikazuje da je Plešivica osim planinarenjem poznata i po svojim vinogradima, vinskim cestama i vinskim kletima. Južna ekspozicija i blagi teren idealni su uvjeti za rast vinove loze, te je jedno od poznatijih vinorodnih krajeva u Hrvatskoj. Središnje mjesto na Plešivici također nosi isti naziv. Poznato je po svojim vinskim svečanostima i bogatoj ponudi Plešivičke vinske ceste, te već tradicionalnom Sanjkaškom kupu koji se održava u siječnju (ANONYMOUS, 2019).

Slika 12. Skica Plešivičke vinske ceste

(Izvor: www.zagrebacka-zupanija.hr)

Na temelju navedenih kartografskih prikaza koji prikazuju brojne aktivnosti i vrijednosti područja možemo zaključiti da to područje zbog svojih planinskih karakteristika ima povoljne uvjete za boravak tijekom cijele godine. Potencijal za zimske sportove postoji na visinama iznad 800 m.n.v. osim toga područje je pogodno za ekološku proizvodnju hrane. Daljnji razvitak turizma u Općini Žumberak ovisi ponajprije o razvitku žumberačkog poljodjelstva, načinu gospodarenja šumama, očuvanju prirodnog i kulturnog naslijeđa te ekoloških karakteristika, izgledu i ponudi u naseljima, izboru sekundarnih i tercijarnih djelatnosti, prometnicama, tehničkoj infrastrukturi i o poticajnim mjerama Države i Županije za gospodarski i turistički razvitak utemeljen na zamisli održivog razvitka (ANONYMOUS, 2015).

3. GOSPODARSKA I TURISTIČKA VALORIZACIJA ŽUMBERAČKOG PROSTORA

3.1. Prostorne vrijednosti

Područje Žumberka je 1999. godine zaštićeno u kategoriji Parka prirode te obuhvaća oko 342 km². Definicija govori da je park prirode ogromno divlje ili djelomično obrađeno područje koje je ekološki vrijedno na međunarodnoj ili nacionalnoj razini s važnim prirodnim, obrazovnim, kulturnim, povijesnim, turističkim i rekreacijskim resursima. Tako se Žumberak ističe ljepotom mozaičnog krajolika, slikovitim vidicima, očuvanom prirodom, bogatstvom vode koja se očituje brojnim izvorima i vodotocima, te bogatim vegetacijskim sustavom kojeg čine šume, livade i pašnjaci nastali djelovanjem čovjeka. Njegove šume i travnjaci se smatraju glavnim ekosustavima gdje su nastanjene i neke rijetke i zaštićene vrste životinja i biljaka (ŠIPUŠ, 2012).

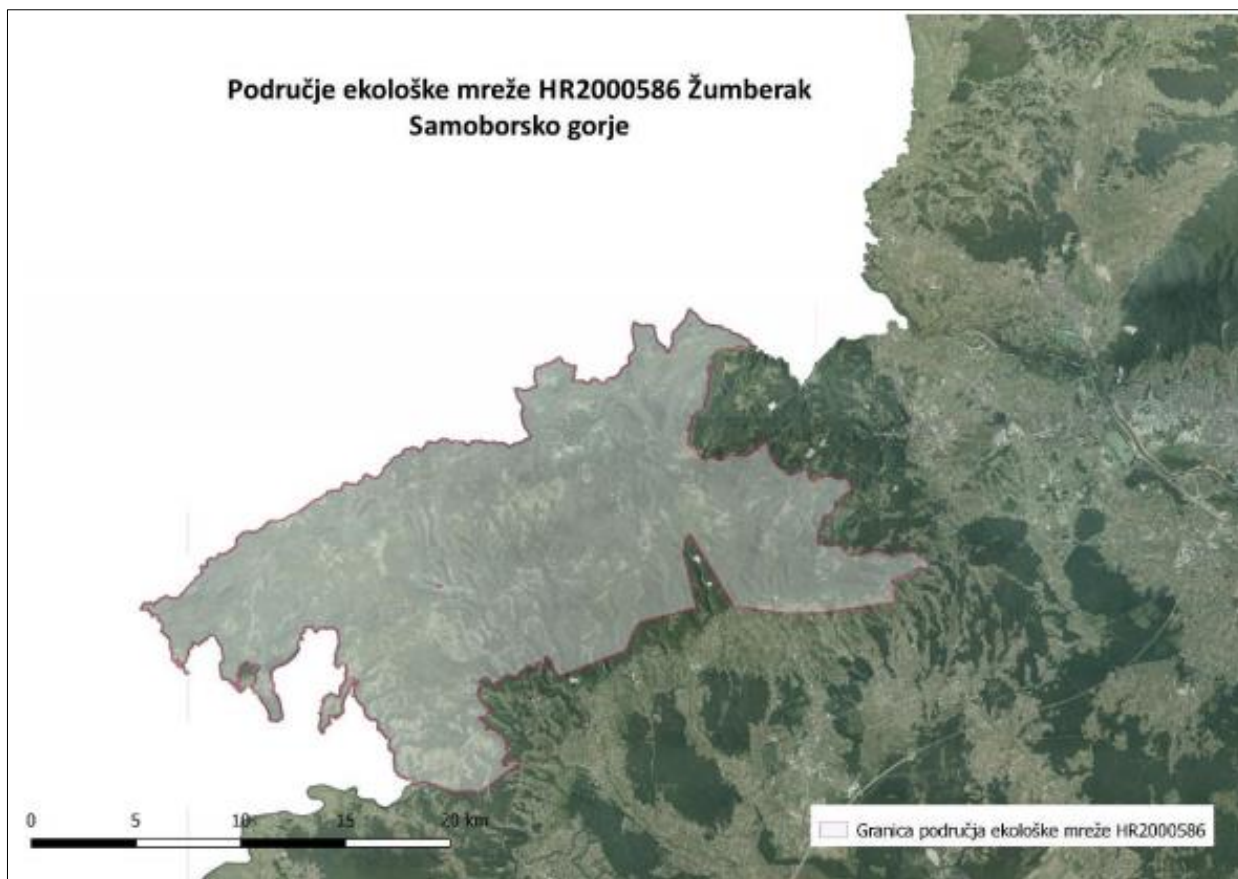

Slika 13. Žumberački mozaični krajolik

(Izvor: Brkić i sur. 2017)

Područje Žumberak – Samoborsko gorje proglašeno je dijelom ekološke mreže čije se granice gotovo u potpunosti podudaraju s granicama Parka prirode. Temeljem Zakona o zaštiti prirode područjem ekološke mreže koje je ujedno zaštićeno u kategoriji parka prirode upravlja javna ustanova nadležna za upravljanje parkom prirode. Ekološka mreža je sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja,

koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju divljih biljnih i životinjskih vrsta i stanišnih tipova (BRKIĆ I SUR. 2017).

Slika 14. Područje ekološke mreže HR2000586 Žumberak Samoborsko gorje

(Izvor: Brkić i sur. 2017)

Stjecanje svijesti o prednostima usluga ekosustava i ostvarivanje dobiti od nje je presudno za privlačenje stanovništva na tom području (ANONYMOUS, 2006). A sve veći interes urbanog stanovništva za povremenim stanovanjem u živopisnim krajolicima očuvane prirode dovodi do opasnosti od nekontrolirane izgradnje kuća za odmor čija arhitektonska rješenja često narušavaju estetske kvalitete prostora, zapuštanja obradivih površina kao i trajnije prenamjene zemljišta. Stoga je vrlo bitno razumijevanje visokih vrijednosti biološke raznolikosti područja i obrazovanje stalnog i povremenog stanovništva. Osim po cjelokupnom prirodnom bogatstvu područje je značajno i po drugim aktivnostima. Šarm i autentičnost sela i zaseoka, tradicionalna

arhitektura te narodne nošnje i običaji, poput Žumberačkog veza, značajke su kulturnog turizma na području (BRKIĆ I SUR. 2017).

3.2. Turizam u prostoru parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje

Da bi lakše mogli odrediti najpogodniju vrsta turizma za određeno područje valoriziramo prostor. Valorizacijom prostora dobivamo informacije što nedostaje prostoru i objektima da bi došle do punog izražaja, što graditi, na kojem standardu i za koje korisnike te kako opremiti prostor. Definicija turističke valorizacije govori da je to stručno – metodološki postupak kojim se utvrđuje ili procjenjuje vrijednost turističkih atraktivnosti svih pojava, objekata i prostora koji imaju pored ostalih karakteristika i svojstvo da su atraktivni za turiste i da kroz njih turisti mogu zadovoljiti svoju turističku, kulturnu ili rekreativnu potrebu (KOŠIĆ, 2005).

Na području Žumberka turizam je djelatnost od razvojnog značenja za taj prostor. Nudi brojne turističke aktivnosti koje se sastoje od izletničkog, sportsko-rekreacijskog, seoskog, lovnog, ribolovnog, kulturnog, ekološkog i edukacijskog turizma. Od uređenih izletničkih i biciklističkih staza, penjališta, ulijetališta za paragliding, različitih izvora i slapova vode, mnogobrojnih spilja, različitih crkava i kapelica pa do planinarskih domova i vinskih kleti. Primjećuje se s obzirom na sve navedene smještaje idalje nedovoljan broj smještajnih kapaciteta i restorana koji negativno utječe na razvoj lovnog turizma na tom području. Postojeći kapaciteti relativno su skromni i ograničeni na planinarske domove i malobrojna obiteljska gospodarstva koja se bave ruralnim turizmom. Takva obiteljska gospodarstva zadovoljavaju uglavnom potrebe planinara, biciklista, ljubitelja prirode (BRKIĆ I SUR. 2017).

Prema statistici broja posjetitelja od 2011. do 2017. godine koju vodi Eko centar Budinjak najčešće aktivnosti u Parku prirode bile su izleti, pješaćenje, biciklizam, planinarenje i druge kao što su vožnja motociklima, piknik, gljivarenje, edukacije i radionice (Tablica 1.).

Tablica 1. Statistika broja posjetitelja Eko centra Budinjak

(Izvor : Javna ustanova „Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje“, Statistika broja posjetitelja Budinjak)

Godina	Broj posjetitelja	Od kuda su		Razlog posjećivanja				
		Hrvatska	Inozemstvo	Izlet	Planinarenje	Bicikliranje	Pješčačenje	Drugi razlog
2011.	1522	1389	133	29	7	11	29	36
2012.	1762	1703	59	41	1	9	34	45
2013.	1158	1153	5	23	1	5	16	22
2014.	1463	1383	80	19	3	2	22	50
2015.	1110	1088	22	32	2	14	31	34
2016.	1408	1289	119	48	5	31	24	28
2017.	1356	1327	29	56	1	30	44	37

Tablica 1. prikazuje najveći porast broja posjetitelja na području eko-centra Budinjak 2012.godine, a najmanji broj posjetitelja 2015.godine. U tablici 2., koja prikazuje broj posjetitelja Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje, 2013.godine upisan je broj od 41158 posjetitelja, a 2016. godine od 43911 posjetitelja. U statistici piše da je 2016. godine samo planinarenjem posjetilo Žumberak preko 40 000 turista, a edukativne programe, pješčačenje, uspone preko 3 000 turista.

Tablica 2. Broj posjetitelja Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje

(Izvor : Javna ustanova „Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje“, Posjetitelji Parka)

2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
41158	41463	41956	43911	41674

Osim domaćih sve je veći broj i stranih turista koji ovo područje biraju za svoju destinaciju. Razvojem poljoprivrede, lova, ribolova, šumarstva, vinogradarstva i drugih djelatnosti dolazi do povećanja turizma.

ZAKLJUČAK

Karte mogu biti važan izvor informacija o određenom području. Najpogodnije su tematske karte s topografskim podlogama jer iz njih možemo iščitati najviše podataka. Pomoću navedenih karata u radu zaključene su brojne prostorne i turističke vrijednosti područja. Područje Žumberka zaštićeno je 1999. godine u kategoriji Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje. Smješteno je na jugozapadnom dijelu Zagrebačke regije i najviše je gorsko područje Središnje Hrvatske u kojem prevladavaju smeđa tla na laporima. To je prostor gdje prevladava poljoprivreda, šumarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo. Bogat je šumama bukve i hrasta te je stanište velikog broja biljnih i životinjskih vrsta. U prostoru je zamijećeno veliko obilje voda, od mnogobrojnih potočića koji se spajaju u rječice pa do rijeke Kupe. Južnije strane Žumberačkog gorja pogodnije su za naseljavanje, što je vidljivo i na samim kartama. Naselja na Žumberačko – Samoborskom gorju su raštrkana i smještena na razmjerno visokim nadmorskim visinama. Uz samo područje značajni su gradovi Samobor i Jastrebarsko koji, još iz prošlosti, pogoduju povećanju turizma na Žumberku.

Karte prikazuju da područje Žumberka nudi brojne turističke atraktivnosti poput pješčenja, bicikliranja, paraglidinga, planinarenja, gljivarenja, obilazaka mnogobrojnih crkava, spomenika i mlinova, lova, ribolova, piknika, radionica, edukacija, potočića i slapova, brojnih uređenih vrhova i domova, spilja, ruševina, seoskih domaćinstava itd.

Iako broj smještajnih kapaciteta nije dovoljan i prometna infrastruktura nije najbolja primjećen je 2016. godine porast broja posjetitelja kojeg dokazuje prikaz tablice koju je vodila javna ustanova Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje. Prema statistici 2016. godine područje je posjetilo preko 43911 posjetitelja, ali već 2017. godine broj je pao na 41674 posjetitelja. Na povećanje broja posjetitelja negativno utječe depopulacija i nerazumijevanje vrijednosti područja. Pozitivan utjecaj na povećanje broja posjetitelja imalo bi umnažanje turističkih atraktivnosti i razumijevanje visokih vrijednosti biološke raznolikosti područja i obrazovanje stalnog i povremenog stanovništva.

LITERATURA

1. ANONYMOUS (2006): Key information for protected area, Nature Park Žumberak, Samoborsko Gorje, Croatia, www.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_output/0001/10/3c74f238ce11d9e612948542fbf9f60716a34e8d.pdf (20.svibanj 2019).
2. ANONYMOUS (2012)a: Flora i fauna u PP Žumberak – Samoborsko gorje www.uskok-sosice.hr (22.svibanj 2019).
3. ANONYMOUS (2012)b: Žumberačke crkve www.uskok-sosice.hr/zumberak-uskocko-gorje (22.svibanj 2019).
4. ANONYMOUS (2015)a: Stari grad Žumberak, <http://www.podzumberak.com/hr/stari-grad-zumberak-gradina> (28.svibanj 2019).
5. ANONYMOUS (2015)b: Službeni glasnik Zagrebačke županije 28/15, Prostorni plan uređenja općine Žumberak , knjiga 1.
6. ANONYMOUS (2019): Portal ruralne Hrvatske-ponuda, www.ruralna.hr (22.svibanj 2019).
7. BRKIĆ, K., JAKOPEC, L., GREGORIĆ, S., MALOVEC, K., KRANJČEVIĆ, D., OTMAČIĆ, D., STRUNA, S., RADIĆ, N., GRDINIĆ, G., FRANKOVIĆ, M., BERTOVIĆ, L., HUTINEC, B., VRBANAC, K., ŽELLE, M., VUJNOVIĆ, T., LIHTENVALNER, B., ZLATAR, V., MESIĆ, Z., ANTOLIĆ, I., HORVAT, D. (2017): Plan upravljanja “Parka prirode Žumberak - Samoborsko gorje” za razdoblje 2017. - 2026.”, Žumberak, Javna ustanova “Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje”, str. 11-45.
8. BUZJAK, N. (2008): Geoekološko vrednovanje speleoloških pojava Žumberačke gore, Hrvatski geografski glasnik, god. 70, br. 2, str. 73-89.
9. ČERNICKI, L. (2019): Potoci i slapovi Žumberka, Meridijani broj 205, str. 58-69.
10. IBRIŠEVIĆ, R. (2017): Priča o parku – životinjski svijet, www.parkovihrvatske.hr (22.svibanj 2019).

11. KALNIČKI, Š. (2018): Sveta Gera – Pogled, www.geocaching.com/geocache/GC7HP45_sveta-gera-pogled?guid=d9ff97b8-8790-4162-ae5e-9dc59cb69dc6 (10. travanj 2019).
12. KOŠIĆ, K. (2005): Turistička valorizacija- pojam, cilj, elementi , www.dgt.uns.ac.rs/download/otv1.pdf (10. svibanj 2019).
13. MAGAŠ, D. (2013): Geografija Hrvatske, Zagreb, Emersion, str. 114-115.
14. MARKOVIĆ, B. (2008): Kartografija i orijentacija, Karlovac, Veleučilište u Karlovcu, str.19-114.
15. NJEGAČ, D., PEJNOVIĆ, D. (2012): Veliki atlas Hrvatske, Zagreb, Mozaik knjiga, str. 308-309.
16. ROGLIĆ, J. (2005.): Uvod u geografsko poznavanje karata, Zagreb, Školska knjiga, str.17-20.
17. VRANEŠIĆ, M., ŽUPANČIĆ, M., MAGDALENIĆ, I. (1996): Žumberak - skica o stanju, Žumberak - baština i izazovi budućnosti, Stari Grad Žumberak, str. 121-133.
18. ŠIPUŠ, M. (2012): Žumberak i Samoborsko gorje, Samobor, Turistička zajednica grada Samobora, str. 4-14.
19. TUTIŠ, V., ČIKOVIĆ, D. (2003): Inventarizacija sova (Strigiformes) Parka prirode Žumberak-Samoborsko gorje, Zavod za ornitologiju, HAZU, <https://www.bib.irb.hr/209993> (23.svibanj 2019).
20. ZEBEC, M., ZEBEC, V. (2005): Establishing and Analysing a Gis Model of the Žumberak - Samoborsko Gorje Nature Park, GIS in Research & Practice II nd part, Zagreb, HIZ-GIS Forum, University of Silesia, str. 313-318.